

Πανελλήνια Ημέρα κατά της **σχολικής βίας** και του εκφοβισμού.

ΛΕΡΟΣ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ 2023

ΙΩΑΝΝΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΣΔΕΥ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ?

Η διαρκής και επαναλαμβανόμενη/συστηματική κακοποίηση του άλλου, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει τη χρήση λεκτικής ή και φυσικής βίας ή και των δυο μορφών επιθετικής συμπεριφοράς, με σκοπό την πρόκληση ψυχικού και σωματικού πόνου, αισθήματος αδυναμίας και απόγνωσης στον άλλο με αντίστοιχα ψυχο-κοινωνικά οφέλη για το θύτη (π.χ. αίσθημα κυριαρχίας, να είναι δημοφιλής, να αντισταθμίζει της προσωπικές μειονεξίες, κλπ.)

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ?

- ▶ Η συμπεριφορά λαμβάνει χώρα σε τακτά χρονικά διαστήματα
- ▶ Τα θύματα είναι συνήθως ίδια
- ▶ Υπάρχει μια άνιση αντιπαράθεση καθώς ο δράστης υπερέχει σε δύναμη (λόγω σωματικής /αριθμητικής /ηλικιακής υπεροχής) έναντι του θύματος
- ▶ Σχεδόν 160.000 παιδιά χάνουν το σχολείο τους κάθε μέρα από φόβο μήπως γίνουν θύματα επίθεσης από άλλους μαθητές
- ▶ Περίπου το 7% των 8χρονων μαθητών μένουν σπίτι τουλάχιστον μια φορά το μήνα εξαιτίας του εκφοβισμού
- ▶ Τα παιδιά θύτες έχουν 1/4 πιθανότητες να οδηγηθούν στη διάπραξη εγκλήματος μέχρι την ηλικία των 30 ετών
- ▶ Το κίνητρο της πράξης είναι η ενόχληση ή ακόμα και η πρόκληση πόνου και η **ικανοποίηση που απολαμβάνει** από αυτή την κατάσταση ο δράστης

ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ?

- ▶ ΣΩΜΑΤΙΚΗ
- ▶ ΛΕΚΤΙΚΗ
- ▶ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ
- ▶ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ
- ▶ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
- ▶ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ (SOCIAL)

ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΟΥΝ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ?

- ▶ χαμηλή αυτοεκτίμηση
- ▶ συναισθήματα μοναξιάς
- ▶ φτωχές κοινωνικές σχέσεις /σχολική εγκατάλειψη
- ▶ περισσότερα συμπτώματα άγχους
- ▶ περισσότερα συμπτώματα κατάθλιψης
- ▶ ψυχοσωματικές εκδηλώσεις
- ▶ αυτοκτονική συμπεριφορά

ΠΩΣ ΑΝΤΙΔΡΟΥΝ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ?

Βιώματα τραύματος, αρνητικά συναισθήματα και φαντασιώσεις (όπως, π.χ. οργή, θυμός, λύπη, φόβος, συναισθήματα αβοήθητου, γενικευμένο άγχος, κοινωνική φοβία, αισθήματα μοναξιάς, φόβος θανάτου και αισθήματα τρομοκρατίας-πανικού σε κάποιες περιπτώσεις ομαδικών εκφοβισμών, φαντασιώσεις θανάτου των διωκτών, κλπ.)

ΠΩΣ ΝΟΙΩΘΟΥΝ ΟΙ ΘΥΤΕΣ?

- ▶ Οι θύτες του εκφοβισμού είναι συχνά παιδιά οξύθυμα, με μικρή ανοχή στις ματαιώσεις, που διαμαρτύρονται ότι αδικούνται κάθε φορά που υφίστανται κάποιου είδους κύρωση για τη συμπεριφορά τους, ενώ ανοιχτά επικροτούν τη βία ως μέσο διεκδίκησης και «απόδοσης δικαιοσύνης»
- ▶ Πολλά από αυτά τα παιδιά «κουβαλάνε» επιθετικά συναισθήματα και εντάσεις μέσα τους, που τους δημιουργούν φαντασιώσεις επιθετικότητας, ενώ νοιώθουν ότι αν δεν είναι επιθετικοί δεν πρόκειται να «επιβιώσουν»/ ή να καταφέρουν κάτι
- ▶ Ενώ πολλά άλλα χαρακτηρίζονται από συναισθηματική ανωριμότητα και έλλειψη εν-συναίσθησης για τον πόνο του άλλου

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ “ΜΑΡΤΥΡΩΝ”?

- ▶ Τα παιδιά μάρτυρες με την σιωπηρή τους στάση ενισχύουν τις τάσεις των θυτών για εκφοβισμό των άλλων
- ▶ Οι θύτες έχουν την εντύπωση ότι τους επιβραβεύουν /ότι γίνονται δημοφιλείς /ότι οι άλλοι τους σέβονται και τους φοβούνται όταν συστηματικά εκφοβίζουν και επιβάλλονται στους πιο αδύναμους
- ▶ Τα παιδιά μάρτυρες δεν παρεμβαίνουν διότι συνήθως φοβούνται τις συνέπειες
- ▶ Κάποια παιδιά μάρτυρες είτε αντλούν ικανοποίηση, είτε διασκεδάζουν από τον εκφοβισμό συμμαθητών τους, μη συνειδητοποιώντας τις συνέπειες
- ▶ Πολλά παιδιά-μάρτυρες παρακινούνται να μετέχουν και κάποια από αυτά πράγματι συμμετέχουν στον εκφοβισμό /θυματοποίηση συμμαθητών τους
- ▶ Πολλά παιδιά-μάρτυρες φοβούνται να καταγγείλουν το γεγονός σε εκπαιδευτικούς γονείς, όπως συνήθως και πολλά από τα παιδιά-θύματα
- ▶ Πολλά παιδιά-μάρτυρες θεωρούν ότι γίνονται «καρφιά» όταν καταγγέλλουν παρόμοια επεισόδια
- ▶ Πολλά παιδιά-μάρτυρες τείνουν να ταυτίζονται και να προσχωρούν στις ομάδες των δυνατών /παλικαράδων θυτών

ΠΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΑΝΑΛΟΓΑ ΤΟ ΦΥΛΟ?

- ▶ Τα αγόρια πέφτουν θύματα άμεσου εκφοβισμού (σωματική βίας, σεξουαλικής παρενόχλησης) ενώ τα κορίτσια έμμεσου (βρισιές, πειράγματα, αποκλεισμός /εξοστρακισμός από τις ομάδες /διαπροσωπικές σχέσεις κλπ) (Olweus, 1993)
- ▶ Τα αγόρια θύτες χρησιμοποιούν περισσότερο σωματικούς /βίαιους τρόπους εκφοβισμού
- ▶ Τα κορίτσια σε μεγαλύτερο βαθμό συγκαλυμμένες ή έμμεσες μορφές εκφοβισμού
- ▶ Τα κορίτσια θυματοποιούνται από τα αγόρια σε ποσοστό 60%
- ▶ Τα αγόρια θυματοποιούνται από τα αγόρια σε ποσοστό 80%

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ:

- ▶ ΜΙΛΗΣΤΕ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟΝ ΕΝΗΛΙΚΑ.
- ▶ Η ΣΥΣΤΟΛΗ ΚΑΙ Η ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΕΝΥΣΧΙΟΥΝ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ.
- ▶ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΥΧΑΙΟ ΠΟΥ Ο ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ ΕΚΔΗΛΩΝΕΤΑΙ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΝΤΑΙ ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΜΟΙ.